

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΡΗΤΗΣ

Ηράκλειο, 1 Δεκεμβρίου 2025

Παρουσία του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Κρήτης

**κ.κ. ΕΥΓΕΝΙΟΥ, στην Ιερά Πανήγυρη του Οσίου Νίκωνος του
«Μετανοείτε», πολιούχου Σπάρτης.**

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα, εκκλησιαστική κατάνυξη και πάνδημη συμμετοχή, η Σπάρτη τίμησε την Τετάρτη 26 Νοεμβρίου 2025 τη μνήμη του Πολιούχου της, Οσίου Νίκωνος του «Μετανοείτε». Στις εορταστικές εκδηλώσεις παρέστη ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ευγένιος, ανταποκρινόμενος στην τιμητική πρόσκληση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευσταθίου.

Το εσπέρας, κατά τον Πανηγυρικό Εσπερινό, χοροστάτησε ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Σκιάθου κ. Ιωάννης, Αρχιγραμματέας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ο οποίος στο μεστό λόγο του εξήρε την πνευματική και οσιότροπη προσωπικότητα του Αγίου και την παρουσία του τόσο στην Πελοπόννησο, όσο και στην Κρήτη.

Κατά τον Όρθρο, ο οποίος τελέστηκε στον πανηγυρίσαντα περικαλλή Ιερό Ναό του Αγίου, ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ευγένιος χοροστάτησε με βαθειά συγκίνηση, ενώ ακολούθησε η αμφιοφορία κατά το βυζαντινό τυπικό. Στην Πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία, συλλειτουργήσαν επίσης, ο οικείος Ποιμενάρχης Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιος, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μάνης κ. Χρυσόστομος, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Θεόκτιστος, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Νικηφόρος και ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Λακεδαιμονίας κ. Θεόφιλος.

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ευγένιος, πριν της απολύσεως της Θείας Λειτουργίας, εκφώνησε λόγο πνευματικής οικοδομής, στον οποίο τόνισε την ιδιαίτερη χαρά του που βρίσκεται στη «Σπάρτη της αέναης παρουσίας του Οσίου

Νίκωνος, τη Σπάρτη των αιώνων και των αγώνων, της αυτοθυσίας και του ηρωισμού», ευχαριστώντας φιλαδέλφως τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σπάρτης κ. Ευστάθιο για την λίαν τιμητική του πρόσκληση. Αναφέρθηκε στη βαθιά πνευματική συγγένεια μεταξύ Κρήτης και Λακωνίας, σημειώνοντας χαρακτηριστικά: **«Σήμερα ο Ψηλορείτης γίνεται ένα με τον Ταύγετο!»**

Ως πνευματικός πατέρας της Κρητικής Εκκλησίας, υπογράμμισε ότι οι Κρητικοί συμμετέχουν στη χαρά των Σπαρτιατών και αποδίδουν κοινή ευγνωμοσύνη στον Όσιο Νίκωνα, ο οποίος υπηρέτησε ιεραποστολικά την Κρήτη υπογραμμίζοντας ότι: «Και εμείς σήμερα από έναν άλλο τόπο αποστολοβάδιστο, αγιοτόκο και αγιοτρόφο, τον οποίο ο Όσιος Νίκων τίμησε με το πέρασμά του και αναγέννησε με το ιεραποστολικό του φρόνημα, μετέχομε στη χαρά σας. Απολαμβάνομε την ευφροσύνη σας και αποδίδομε στον κοινό μας άγιο τα δάκρυα της τιμής και της ευγνωμοσύνης γι' αυτό που ήταν και γι' αυτό που έγινε. Γι' αυτά που μας άφησε ως παρακαταθήκες ιερές. Τον ευχαριστούμε που αναζωπύρωσε την πίστη των προγόνων μας και που διαρκώς μας διδάσκει με το «Μετανοείτε» του τον τρόπο της επιστροφής μας στην οικεία του Πατρός μας Θεού, απ' όπου με δική μας υπαιτιότητα, η αμαρτία και τα πάθη μάς κρατούν μακριά... Ήλθαμε κι εμείς από τη μεγάλονησο Κρήτη για να τιμήσουμε τη λαμπρά και πανέορτο μνήμη του, αφού πολλά του οφείλουμε. Και στο πρόσωπό του βλέπουμε έναν νέο ιεραπόστολο. Έναν επανευαγγελιστή του κρητικού λαού, μια λαμπάδα φωτός, που σε χρόνους σκοτεινούς ήλθε να φωτίσει τα σκοτάδια της απιστίας και της άγνοιάς μας, της αποστασίας και της αμετανοησίας μας. Έναν καλό γεωργό στο γεώργιο του Κυρίου, που το καλλιέργησε και καρποφόρησε καρπόν πολύν. Τον αναγνωρίζομε γι' αυτό και τον τοποθετούμε δίπλα στον Απόστολο και Πρωτεπίσκοπό μας Απόστολο Τίτο».

Ο Σεβασμιώτατος χαρακτήρισε τον Άγιο «Φωτιστή και Προστάτη της εποχής μας», καλώντας όλους σε μετάνοια, πνευματική εγρήγορση και πορεία αρετής. Συγκεκριμένα ανέφερε: «επιζητούμε αυτό το θείο σθένος και τη φλόγα της πίστεως που άναβε στο καντήλι της αγίας ψυχής του Γιορτάζει σήμερα αγαπητοί αδελφοί για να γιορτάζομε εμείς. Υπάρχει για να καταλαβαίνουμε γιατί υπάρχουμε εμείς. Προβάλλει όρθιος μπροστά μας για να σταθούμε στα πόδια μας και εμείς... Μας επαναλαμβάνει μυστικά πως για την Ανάσταση ένας δρόμος υπάρχει, ο μονόδρομος του Σταυρού. Μας δείχνει το Σταυρό του Χριστού και το δικό του και μας διδάσκει πώς θα σηκώνομε τους δικούς μας. Μας λέγει πως αξίζει τελικά τον κόπο ο αγώνας. Και σήμερα μας σύναξε στην Εκκλησία για να μας πει πως μόνο εντός της σωζόμαστε. Για να μας προσκαλέσει σε προσωπική και συλλογική μετάνοια, όπως και τότε που ως άλλος πρόδρομος την κήρυξε ως μοναδική οδό σωτηρίας. Μας έφερε στην Εκκλησία, στο κοινό μας σπίτι, στο σπίτι του Πατέρα Θεού, ο οποίος «δραμών εναγκαλίζεται» κάθε ένα και δέχεται τον ερχομό και προπάντων την επιστροφή του στην Εκκλησία, την Εκκλησία που υπάρχει για να προσλαμβάνει και να θεραπεύει, για να ζωοποιεί και να αγιάζει όλους μας...Ο όσιος Νίκων τιμάται και γνωρίζεται ως Μέγας Φωστήρ, ο οποίος μας αποκαλύπτει ότι

«φως Χριστού φαίνει πάσι». Πλησιάζοντας και ικετεύοντάς τον ευρίσκομε την αληθινή ζωή, την ειλικρίνεια, την εξομολόγηση, την ταπείνωση, τον πλούτο του πνεύματος, την μεταμόρφωση του κόσμου, τον φωτισμό του αδιαφανούς, το νόημα του ασημάντου, την χάρη της αιωνιότητος απλωμένη στο καθημερινό σύνηθες, την καταξίωση του ανθρώπου. Όλα αυτά περιλαμβάνονται σε μία λέξη, στο λυτρωτικό και αναγεννητικό κήρυγμα «μετανοείτε». Μετάνοια σημαίνει αλλαγή νοός, αλλαγή πορείας. Αυτό το κήρυγμα της μετανοίας παραμένει επίκαιρο ιδιαιτέρως σήμερα, όπως τόσο χαριτωμένα τόνισε στην αγάπη σας ο Πατέρας και Πατριάρχης μας, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κύριος Κύριος Βαρθολομαίος κατά την αλησμόνητη πρόσφατη επίσκεψή του».

Στη συνέχεια αναφέρθηκε στο σπουδαίο ιεραποστολικό έργο και την πολύτιμη διακονία του Οσίου Νίκωνος στην Κρήτη επανευαγγελίζοντας τους κατοίκους του νησιού μετά την απελευθέρωσή τους από τους Άραβες Σαρακηνούς: «πέντε ολόκληρα έτη κήρυξε την πίστη στον αληθινό Θεό. Προέτρεπε για μετάνοια, έκτιζε ναούς, φρόντισε να χειροτονηθούν παντού ιερείς και στήριζε τους κατοίκους της Κρήτης περιοδεύοντας πόλεις και χωριά, σκορπίζοντας παντού την αισιοδοξία και την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο, ενισχύοντας παράλληλα στην «κατά Χριστόν ζωή» τον λαό της. Σε σύντομο χρονικό διάστημα κατόρθωσε να επαναφέρει στη χριστιανική πίστη όσους είχαν εξισλαμισθεί ή βίωναν την αθεΐα και την αδιαφορία. Ανύψωσε πνευματικά το καταρακωμένο εθνικό και ρωμαϊκό συναίσθημα των κατοίκων της Κρήτης και την κατέστησε λιμένα σωτήριο». Απευθυνόμενος στον πιστό και ευσεβή λαό της Λακωνίας τόνισε την επικαιρότητα του μηνύματος που λαμβάνουμε σήμερα από το έργο του Οσίου Νίκωνος: «Ο πανηγυρισμός της μνήμης ενός Αγίου, η προσωπική μας σχέση μαζί του, ο βίος και τα έργα του νοηματοδοτούν το δικό μας βίο και τα δικά μας έργα. Επανατοποθετούν τη ζωή και μας ζητούν να προβούμε όχι απλά σε μια μυστική επανάληψη στους καρδιακούς μας χώρους, αλλά σε μια σθεναρή απόφαση όχι να τιμήσουμε, αλλά να μιμηθούμε, να ομοιάσουμε στον Άγιο, οι δικές του πνευματικές νίκες να γίνουν αντίδοτο στις ήττες μας, αντίδοτο στα πάθη και τα λάθη μας, οδοδείκτες στις δύσκολες ατραπούς που καλούμαστε να βαδίσουμε στην καθημερινότητά μας, ασφαλής οδηγός στην πορεία μας και στον αγώνα μας σήμερα. Ο όσιος Νίκων είναι εδώ, παρών, τον βλέπουμε, τον ακούμε, τον αισθανόμαστε, τον αγκαλιάζει το βλέμμα μας ικετευτικά και του αποθέτουμε άγχη και αδυναμίες, μοναξιές και προσδοκίες, απελπισίες και στενοχώριες. Είμαστε βέβαιοι πως δεν θα αφήσει τις υπάρξεις μας απaráκλητες» Ολοκληρώνοντας τον εμπνευσμένο λόγο του ο Σεβασμιώτατος, ανέφερε τους τελευταίους διαχρονικούς λόγους του Οσίου Νίκωνος προς τα πνευματικά του τέκνα, λίγο πριν την κοίμησή του: «Εγώ παιδιά μου, σπλάχνα μου, που σας πόνεσα και σας γέννησα με πνεύμα, φεύγω προς τον Κύριο και Θεό μας. Έφτασε ο καιρός να αναλυθώ. Να θυμάστε πάντοτε τις συμβουλές μου και να φροντίζετε για την ψυχή σας όσο για τίποτε άλλο. Όταν φύγετε από εδώ δε θα είναι τρόπος μετανοίας. Λοιπόν μετανοείτε».

Στο πλαίσιο της ομιλίας του, ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. κ. Ευγένιος προσέφερε φιλαδέλφως, ως ελάχιστο και ταπεινό δώρο ευχαριστίας και ευγνωμοσύνης προς τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιο το βιβλίο «Ο Όσιος Νίκων ο Μετανοείτε και η Κρήτη» για την ιεραποστολική δράση του Οσίου Νίκωνος στην μεγαλόνησο, καθώς και λίγο αλάτι από τις κρητικές αλυκές, δώρο βαθύτατα συμβολικό, εμπνευσμένο από σχετικό περιστατικό της ζωής του Αγίου. Ο Αρχιεπίσκοπος τόνισε ότι το αλάτι αυτό «από τις αλυκές της Κρήτης, εις αντικατάστασιν εκείνου, σας κομίζω. Για να το βάλετε δίπλα στο εικόνισμά του. Αυτό μόνο πήρε φεύγοντας ο Όσιος Νίκων και αυτό επιθυμούσα να το αποκτήσει ξανά, για να νοστιμίζετε μαζί την πνευματική τροφή που παρέχετε στους πιστούς, που καμαρώνουν για εκείνον τον Πολιούχο τους, και για εσάς τον άξιο Ποιμενάρχη τους, αξίως και δικαίως. Εκείνος και Εσείς, Σεβασμιώτατε, είστε το άλας αυτής της γης γι' αυτήν εδώ την εκκλησιαστική παροικία. Άλας γνήσιο, καθαρό και αμόλυντο. Ευχαριστούμε που υπάρχουνε. Ευχαριστούμε που μας αγαπάτε. Ευχαριστούμε που εύχεστε για μας».

Στην αντιφώνησή του, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιος ευχαρίστησε θερμά τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Ευγένιο για την τιμητική αποδοχή της πρόσκλησής του, για τον μεστό νοημάτων λόγο του και για τα συμβολικά του δώρα, που συγκίνησαν το χριστεπώνυμο πλήρωμα της τοπικής Εκκλησίας. Παράλληλα, μίλησε για την ευγνωμοσύνη που εκφράστηκε τη λαμπρή αυτή ημέρα, τόσο από τον σπαρτιατικό όσο και από τον κρητικό λαό, προς τον κοινό πνευματικό αναγεννητή τους.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας πραγματοποιήθηκε με κάθε επισημότητα η λιτάνευση της Ιεράς Εικόνας του Αγίου στους κεντρικούς δρόμους της πόλεως, με τη συνοδεία πολιτικών και στρατιωτικών Αρχών της πόλεως, της Φιλαρμονικής του Δήμου Σπάρτης, στρατιωτικού αγήματος, της μαθητιώσας νεολαίας και πλήθους πιστών, που προσήλθαν για να τιμήσουν τον Πολιούχο και να ζητήσουν την προστασία και ευλογία του.

Η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης εκφράζει ευγνωμόνως τις ευχαριστίες της προς τον Σεβ. Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιο για τη θερμή φιλοξενία και τη χαρμόσυνη σύμπλευση των δύο τοπικών Εκκλησιών προς τιμήν του κοινού πνευματικού αναγεννητή, Οσίου Νίκωνος.

Από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης